

DE HISTORISCHE VERENIGING OUD-BEIJERLAND

Oppericht 30 september 1997

Beschermheer F.A. baron van Tuyll van Serooskerken,
Ambachtsheer van Oud-Beijerland

“BEIJERLANDSCHE BERICHTEN”

Verschijnt 4 x per jaar.

Bestuur:

Voorzitter:	P.J. in 't Veld	0186 - 617523
Secretaris:	A.W. de Groot	0186 - 615425
	Willem Vrijlandtstraat 75	
	3262GN Oud-Beijerland	
Penningmeester:	D.H. v.d. Linden	0186 - 614932
Alg.Adjunct:	A. v.d. Berg	0186 - 614240
Lid	D.Dijkshoorn-Bison	0186 - 613707

Contributie:

Leden € 13,00 per jaar
Donateurs € 9,00 per jaar

Rekeningnummer: 3511.87.103
t.n.v.: HVO, Oud-Beijerland

Naar buiten de regio worden de Beijerlandsche Berichten per post opgestuurd en brengen wij € 3,00 portokosten in rekening.

Ons archief is gevestigd in de Openbare Bibliotheek, genaamd:
Historisch Informatie Punt (HIP), Steenenstraat 24 Oud-Beijerland.

Open: elke 2^e donderdag van de maand van 14.00 tot 16.00 uur.

Buiten deze tijden even bellen naar A.v.d.Berg, 0186 – 614240.

Soms worden er foto's gebruikt van Joris Buitendijk 0186 –617667.

ISSN: 2210-8645

www.hvobl.nl

Van de bestuurstafel.

Als vereniging kunnen we terugkijken op een mooie avond met Leendert Lodder, u vindt in dit nummer een uitgebreid verslag van de hand van Dineke Dijkshoorn.

Ook willen wij u toch attent maken op de voorwaarden van een bonus door makelaar de Jong in zijn advertentie (blz.19).

Volgend jaar, 2012, bestaat onze vereniging 15 jaar en dit willen we niet ongemerkt voorbij laten gaan. Hebt u een idee of wilt u meewerken aan iets bijzonders om deze historisch gezien kleine mijlpaal laat het ons weten.

**Wij wensen u en de uwen
Prettige kerstdagen
en een goed 2012 toe.**

Het Bestuur.

Lezing Leendert Lodder.

Op onze jaarlijkse leden- en donateur avond van 27 oktober jl., heeft de Historische Vereniging de "oud" Oud-Beijerlander Leendert Lodder uitgenodigd voor een lezing in "Maranatha".

Onder de aanwezigen was ook onze beschermheer F.A. baron van Tuyl van Serooskerken met zijn vrouw. Ons "lid van verdienste", de heer Piet Spanjers, verwelkomde het publiek met zijn pianospel. Dit tot waar genoeg. In de muistille zaal besprak de heer Lodder op indrukwekkende en soms emotionele wijze, zijn boek "**Als tie maar niet wordt als zijn vader**", voor ongeveer 120 mensen.

Voor de pauze vertelde hij over het verloop van zijn leven en wat de gebeurtenissen met hem hebben gedaan. Daarbij schetste hij o.a. zijn loopbaan bij de politie en vertelde over zijn latere ervaringen als chef bij de politie tijdens de vuurwerkramp in Enschede.

Na de pauze doorliep hij in grote lijnen zijn boek: "**Als tie maar niet wordt als zijn vader**", waarin hij de door zijn vader gepleegde moord op zijn moeder beschrijft. Dit speelde zich af in Oud-Beijerland in 1952. Later werd zijn vader op zijn beurt weer vergiftigd door de bekende dokter "O", in de Blokhuispoortgevangenis te Leeuwarden. Hij vertelde ook over zijn beweegredenen tot het schrijven van het boek. Enkele aanwezigen hebben de hoofdpersonen uit het boek persoonlijk gekend.

Na de lezing was er gelegenheid tot het stellen van vragen en Lodder beantwoordde de vragen af en toe met humor.

Na afloop werd er nog wat nagepraat en signeerde Leendert Lodder zijn boek.

De Historische Vereniging kan terugkijken op een zeer geslaagde en interessante avond.

Dineke Dijkshoorn.

Ds. Henricus Swalmius.

Onlangs bleek dat er een afbeelding van ds. Henricus Swalmius (1604-1617) bestaat. Een portret geschilderd door niemand minder dan Frans Hals. Dit prachtige schilderij hangt nu in het Detroit Institute of Arts in de V.S.

Afkomst,

Wie was nu deze ds. Henricus Swalmius? Zijn vader, ook een Henricus, woonde in Zottegem, in Vlaanderen. Henricus senior moest tijdens de Reformatie zijn woonplaats ontvluchten, heeft mogelijk nog in Engeland gewoond en was vanaf 1580 predikant te

Ds. Henricus Swalmius.

Rhoon. Daar werd in 1578 Henricus geboren als tweede zoon in het gezin. In Vlaanderen was de oudste zoon Arnoldus al geboren. In Rhoon zag in 1581 een derde zoon, Carel, het levenslicht. Tenslotte volgde in 1582 nog Eleazar, de vierde zoon. Drie van de zonen werden predikant, alleen Carel trok naar Zeeuws Vlaanderen en werd dijkgraaf in IJzendijke. Hij is daar ook in 1640 begraven.

Student en predikant,

De jonge Henricus werd op 21 juni 1595 als Henricus Henrici Swalmius Dordracemus ingeschreven aan de Leidse Universiteit (blijkbaar kwam hij toen uit Dordrecht). Na zijn studie ging hij als proponent naar Oud Alblas. Van daar kwam hij in 1604 naar Oud-Beijerland. Het was een bijzonder jaar in Oud-Beijerland: de verbouwing aan de kerk was klaar en de gloednieuwe kerktoren bepaalde het aanzicht van ons dorp. Intussen was hij getrouwd met Judith van Breda. Verder is over dit huwelijk weinig bekend. Op 4 december 1617 werd een kind begraven, maar het echtpaar woonde toen al in Delft.

In 1640 hertrouwde Henricus in Haarlem met IJfje Willems van Weert. Hij stierf in 1649 in Haarlem.

Oud- Beijerland,

Als de kerkenraad ds. Swalmius beroepen wil, heeft men ook de toestemming nodig van gravin Sabina van Egmont. Sabina verbindt aan haar goedkeuring echter de voorwaarde dat ds. Swalmius ook predikant van Nieuw Beijerland wordt. Men gaat door met het beroep en op 7 januari 1604 gaat het beroep in. Twee weken later neemt ds. Swalmius het beroep aan. In mei 1604 vindt de bevestiging plaats. Hoe het Henricus Swalmius in Oud-Beijerland verging is niet te achterhalen. De notulen van de kerkenraad van voor 1662 zijn helaas verloren gegaan. Wel is nog iets te achterhalen uit de acta van de Classis Dordrecht. Weijers bericht hierover het volgende:

Ds. Swalmius is nog maar net met zijn werk begonnen of hij stuit op een eigenaardigheid omtrent de verkiezing van diakenen en het indienen van de rekeningen over de diaconale inkomsten en uitgaven. In Oud-Beijerland worden namelijk de diakenen niet door de gemeente verkozen, maar er wordt een dubbeltal aan gravin Sabina voorgelegd, terwijl de diaconierekening *“nyet bij den Kerckenraet, noch in den kercke (gelijck 't gemeen in alle andere kercken geschiedt) gehouden wort, maer bij den magistraten in den herberghe”* waardoor het ettelijke malen is voorgekomen dat zowel de diakenen als de armen beschonken raakten. De Classis adviseert ds. Swalmius zich met de Kerkenraad te vervoegen bij de gravin en te verzoeken *“de kercke haer recht ende behoirlicke vrijheyd”* te verlenen. Op 24 november 1617 deed Swalmius intrede in Delft. Volgens de condities die Classis stelde bij het beroep naar Delft, mocht ds. Swalmius pas vertrekken nadat Oud-Beijerland *“een goet en vroom predikant”* in zijn plaats had. Ds. Swalmius kon pas in februari 1618 naar Delft vertrekken, nadat ds. Jacobus Leeuwius hem opvolgde. Van Delft vertrok hij naar Haarlem en deed daar intrede op 19 oktober 1625. In Haarlem maakte Frans Hals in 1639 een geschilderd portret van hem.

Theologische verschillen,

Een aantal malen duikt de naam van Henricus Swalmius op in onze geschiedenis. In de twisten tussen de Remonstranten en de Contra-Remonstranten in Den Haag speelde de Kloosterkerk in die stad een

grote rol. De kerk was niet meer in gebruik, maar werd op 9 juli 1617 door de Contra-Remonstranten opnieuw in gebruik genomen, de predikant was Henricus Swalmius. Twee weken later, op 23 juli 1617, koos Prins Maurits openlijk partij in het conflict en stelde zich onder het gehoor van ds. Swalmius in de Kloosterkerk. Volgens de acta van de Classis Dordrecht is dit echter al eerder geregeld. In april 1617 wordt op de Classis een brief van Zijne Prinselijke Excelentie (Prins Maurits) voorgelezen, waarin hij vraagt of ds. Swalmius een aantal keren in Den Haag wil preken, in overeenstemming met een besluit van de Staten van Holland, genomen op 23 maart 1617, op verzoek van de dolerenden in Den Haag. Het probleem dat hierdoor ontstaat in Oud-Beijerland wordt aldus opgelost: Alle predikanten in de Ring Hoeksche Waard loten om de volgorde te bepalen wie er achtereenvolgens in Oud-Beijerland zal preken in de tijd dat ds. Swalmius er niet is.

Haarlem.

Ook zijn bemoeienis met muziek en zang is niet in vergetelheid geraakt. De tekst van een compositie van hem is bewaard gebleven. Een stuk van elf coupletten, waarvan hier het tweede couplet met de titel:

“O edele Musijck”.

*O! Sang-konst: Het sout van's levenskracht?
De voester van ons jeugd?*

*O! Sang-konst sij dy niet die yeder mensch doet leeren.
Hoe hy uyt sijn ziel des twee-spalts gift moet keeren?*

Of O! Schoole van eendracht.

*O! Regel van't accoord
Dat tot een Republijck,
ja yeders huys behoord.*

Vermeld werd nog dat dit 6-stemmige gezongen diende te worden. In zijn Haarlemse periode stond hij in hoog aanzien. Hij was één van de vier predikanten van de Grote Kerk (St.Bavo) van Haarlem.

Een tijdgenoot schreef:

“Henricus Swalmius, die oudtste is alhier van jaren ende d’oudtste in dienst van de Predicanten in Holland in wiens wesen een deftigheyt bespeurt wordt. In wiens lippen soetigheyt en vriendelijckheyt bloeyt als de welke welsprekentheyt(...).

Op 21 juni 1634 bood hij, samen met 44 anderen, een petitie aan de burgemeesters met het verzoek om het orgel van de St.Bavo te mogen bespelen. Een orgel dat omschreven werd als *“cieraad van de kerck ende vermaardheyd van onse borgelyke Stadt”*, het orgel was immers bezit van de stad.

In 1630 werd Swalmius tijdelijk predikant te 's-Hertogenbosch. In 1629 nam prins Frederik Hendrik, na een lang beleg, 's-Hertogenbosch in. In de jaren daarna was een viertal predikanten daar werkzaam: Gijsbertus Voetius, Godefridus Udemans, Samuël Everwijn en Henricus Swalmius, tijdelijk uitgeleend door de kerken in Holland. Daar keerden zij zich niet tegen de Remonstranten, maar was de Rooms Katholieke Kerk het doelwit. In Haarlem ging hij met emeritaat op 12 januari 1649, kort daarna is hij overleden.

Eleazar Swalmius,

De jongere broer van Henricus, Eleazar werd predikant in Poortugaal en Hoogvliet. Later volgde Utrecht, Den Haag en Amsterdam. Ook Eleazar was actief in de twisten tussen de Remonstranten en de Contra- Remonstranten. In de laatste ambtsperiode (1637) werd een portret geschilderd door Rembrandt. Dit schilderij bevindt zich in het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen.

Eleazar Swalmius

Note:

De auteur van dit stuk is onbekend.

Omdat de predikant Swalmius uit Zottegem kwam, heeft de HVO het stuk ook eerst aan onze vrienden in Zottegem gemaïld en we kregen de volgende, samengevoegde, reactie van Olivier van Rode en dr. Luc van Durme:

- *Swalmius is waarschijnlijk een latinisering van de in Zottegem bekende naam: Vanderzwalmen. Er is ook een watertje dat stroomt bij Zottegem: de Zwalm. Maar Zwalm is ook een buurgemeente van Zottegem.*

Bomen en plantrecht.

Tot 1868 behoorden het plantrecht en de bomen, in het openbaar gebied in het centrum van ons dorp, aan de ambachtsheerlijkheid. De gemeenteraad was van oordeel dat het in het belang van de gemeente was dat dit recht aan de burgerlijke gemeente zou toekomen.

Op 31 maart 1868 nam de gemeenteraad hierover een besluit, tot aankoop van de bomen.

Volgens het besluit kocht de gemeente:

- *"alle kastanjes en populieren aan de boorden aan de oost- en westzijde behorend tot de publieke straat. Lopend van de zgn. Vliet door de gemeente beginnende aan de grote uitwateringsluis van de polder Oud-Beijerland en eindigend aan de Heul strekkende tot de ingang van het Paradijs".*

Nu zouden we zeggen vanaf het Marktplein tot aan het advocatenkantoor van Schep.

Ook werd gekocht de beplanting aan de noord en zuidkant in de Steenenstraat tot aan de Achterweg. Dus wederom vanaf advocatenkantoor Schep tot aan de Koninginneweg. De koopsom bedraagt Fl.475, - en jaarlijks vanaf 1 januari 1868 zal worden betaald een eeuwigdurende vergoeding voor beplanting van Fl.19, - . Dit raadsbesluit roept wel vragen op als we kijken van wie de gemeente dit

recht koopt. Zoals we aan het begin kunnen lezen, wordt gekocht van de Ambachtsheerlijkheid. Op dat moment is Samuel Frederik Arnold van Pallandt, Ambachtsheer. Deze van Pallandt oefent deze functie uit omdat zijn echtgenote Everdine Suzette van der Staal, die de Ambachtsheerlijkheid in het huwelijk heeft ingebracht en zoals in die tijd bij wet geregeld, zij als gehuwde vrouw voor de wet handelingsonbekwaam is.

Echter in het raadsbesluit staat dat wordt gekocht van “ *Vrouwe baronesse van Heeckeren, echtgenote van den Hoogwelgeboren Heer Samuel Frederik Arnold van Pallandt van Oud-Beijerland, particulier wonende te Arnhem*”

De moeder van deze Everdine Suzette van der Staal was Charlotte Alexandrine barones van Heeckeren (1783-1828) en gehuwd met Abraham Willem van der Staal (1772-1821)

Volgens een soeverein besluit van 1815 is het niet toegestaan een adellijke titel via de vrouwelijke tak te verwerven. Dus de naam van de verkoopster is in het Raadsbesluit niet juist. De schrijver is niet zover gegaan om ook onderzoek te doen naar notariële akten van de verkoop.

Pieter Jan in 't Veld.

Anna Hers.

In een van de vorige “Beijerlandsche Berichten” is in het verhaal “100 jaar bibliotheek voorziening”, de naam Anna Hers genoemd. Wie was nu deze Anna Hers?

Anna Gerardina Hers is geboren op 29 juni 1885 in Oud-Beijerland, als dochter van de befaamde huisarts in Oud-Beijerland, Dr. J. F. Ph. Hers. Het gezin van de huisarts woonde aan de Ooststraat 20 (het doktershuis wat haar vader zelf liet bouwen staat er nog steeds). Zij was schrijfster en haar meest bekende meisjesboek was: het “*Beugeljong*”.

Verder dan haar geboortedatum en plaats, wat titels van haar boeken is er niet veel bekend over deze in Oud-Beijerland geboren schrijfster. In het nieuwsblad voor de Hoeksche Waard en IJsselmonde van vrijdag 16 april 1954 stond een interview met deze Oud-Beijerlandsche schrijfster. Wat wij hier graag onverkort overnemen, om iets meer te weten te komen over Anna Hers.

Liefhebberij van Anna Hers: Katten!

In een kelder in de Sleepellingstraat in Rotterdam woont een gevlekte poes.

“met toestemming van Volkshuisvesting” zegt Anna Hers schertsend. Drie, maar soms ook vijf keer per dag brengt deze achtenzestigjarige, vitale schrijfster het dier eten en warme melk. De overigens zo schuwe “Mieke” kent de tijd precies en zit dan al op haar te wachten. Alle pogingen om haar mee naar huis te nemen zijn echter tot nu toe mislukt. Toch geeft Anna Hers de moed niet op. Ze wacht geduldig op een gelegenheid, die zeker eens komen zal.

In haar gezellige huiskamer zit een spierwitte kat op de zwart marmeren schoorsteen. Twee andere katten spelen met een balletje en een luidruchtig hondje keft voor het raam tegen voorbijgangers. De schrijfster kijkt een ogenblik toe en glimlacht, ze heeft kennelijk veel plezier in haar dieren. Haar ogen vonken humoristisch en ze zegt verontschuldiging:

“ ja, ze zijn wel een beetje druk, ik zal hen eerst maar in hun manden stoppen, dan kunnen we tenminste rustig praten”

Geboeid kijk ik naar haar slanke, bewegelijke handen en naar haar gezicht, dat nog zo verrassend jong lijkt, vooral als zij vol vuur over iets debatteert. Dit doet zij vaak, want vele nationale en internationale zaken hebben haar volle aandacht. Ze blijkt grote eerbied en respect te hebben voor dr. Albert Schweitzer.

Het is moeilijk Anna Hers over zichzelf te laten vertellen, want deze talentvolle auteur, die o.a. zoveel succes oogstte met haar meisjesboeken, is zeer bescheiden. Zij werd geboren op 29 juni 1885 in Oud-Beijerland, als dochter van een medicus. De oudere lezers te Oud-Beijerland zullen zich zeker nog goed herinneren, dat Anna Hers jaren lang directrice is geweest van ons huis en de openbare leeszaal aldaar. Ze heeft haar leven vooral aan het jeugdwerk gewijd en offerde ook

veel vrije tijd daarvoor op. Met de kinderen van de clubs van de Nederlandse Kinderbond voerde ze operettes op, o.a.: “een dag Kalief”, “Doornroosje” en vele anderen.

Vaak vroeg men haar hoe ze toch altijd aan die mooie kostuums kwam en nu er zoveel jaren voorbij zijn, mogen wij het geheim wel verklappen. Ze bedelde letterlijk bij iedereen om oude gordijnen, van de tuinen maakte ze sluiers en van de fluwelen gordijnen pagepakjes enz.

Schrijven zit Anna Hers van kinds af aan al in het bloed. In 1906 werden er gedichten van haar geplaatst in het toenmalige tijdschrift “De Hollandsche Lelie” en in 1910 maakt ze haar debuut met een roman “Josua Brunsveld”. Net voor de eerste wereldoorlog, in 1913, verscheen nog “De familie Welmoed”, maar daarna duurde het tot 1924 eer er weer een boek van haar verscheen. Wel schreef zij in die tijd humoristische bijdragen voor “Eigen Haard”, “Groot Nederland” en verschillende andere bladen onder pseudoniem van: Job de Herver.

In 1928 werd haar meest bekende boek “Beugeljong” bekroond bij een prijsvraag. (Uitgeverij van Holkema en Warendorff).

In datzelfde jaar verscheen bij de Hollandia Drukkerij haar boek: “Martha’s grootste levensles” dat opgedragen was aan “Riet”, een van de meisjes van haar kinderclubs.

In 1930 verliet Anna Hers Oud-Beijerland om een functie in Rotterdam te aanvaarden als directrice van “De Eendenkooi”.

Helaas was zij vrij vroeg, wegens invaliditeit, gedwongen haar werk neer te leggen.

In haar boek “Ko weet uitkomst” verwerkte ze nog vrij veel ervaringen met de clubjeugd.

Opmerkelijk en boeiend is ook haar boek “De oude hoeve” waarin vele figuren uit Oud-Beijerland voorkomen, o.a.: “Marije de baker”.

Anna Hers denkt nog steeds met een zekere weemoed aan Oud-Beijerland terug. “Ach ja”, zegt ze “per slot van rekening heb ik daar het grootste deel van mijn leven, 44 jaar, doorgebracht. Daar was ook mijn vader dokter, dus vergeten kan ik Oud-Beijerland zeker niet.” In totaal heeft ze ongeveer 20 boeken op haar naam staan. Waarvan na de oorlog verschenen zijn: “Zuster Agnes” en in 1950: “De oude hoeve”. We kunnen binnenkort weer een nieuwe uitgave van haar tegemoet

zien, maar hoe het boek heet en waar het over gaat weten we nu nog niet.

Ook voor andere opkomende schrijfsters was zij een hulp.

Anna Hers begeleidde de latere bekende schrijfster Leni Saris met haar eerste boek “Licia zet door”

Anna Hers overleed in 1968.

Pieter Jan in 't Veld.

Zoek in het archief...

Als nationaal geheugen van Nederland beheert het Nationaal Archief 110 kilometer archiefmateriaal. Die 110 kilometers zijn alle dozen, mappen, bundels, enz. op één kastplank gezet van 110 kilometer lang. Wij van de Historische Vereniging, hebben zoals alle Nederlanders recht op inzage van de stukken. Jan van der Spek, Alie van den Berg en schrijver dezes zijn dan ook regelmatig daar te vinden om de geschiedenis van Oud-Beijerland boven water te krijgen.

Vanoudsher hebben de archivariissen systemen opgezet om al deze bescheiden zodanig te bewaren dat ook de latere generaties terug kunnen vinden wat voor hen van belang is. Hiertoe zijn alle documenten geïnventariseerd, d.w.z. ze zijn van een code voorzien en met een korte omschrijving in de inventarislijsten vermeld.

De, in dit perspectief gezien, kortgeleden uitgevonden computer geeft vele mogelijkheden om de stukken aan te vragen, vanuit de leeszaal van het archief of per e-mail van huis uit. Als je per mail aanvraagt liggen de stukken klaar als je komt. Dat is mooi, die tijdwinst. De digitalisering vraagt soms om aangepaste registratie en gebruiksregels. Je moet tenslotte via bijvoorbeeld Google kunnen vinden wat er allemaal opgeborgen is op die 110 kilometer.

Omdat dit proces continu gaande is kan er soms ook wel eens wat mis gaan. Wij bezoekers lopen daardoor soms tegen problemen aan.

Gelukkig is hierbij de hulp van de archiefmedewerkers in zo'n geval altijd aanwezig. Hun inzet is echt bewonderenswaardig. Twee keer mocht ik hiervan de vruchten plukken.

Toen ik een paar maanden geleden in een atlas een kaart uit 1300 van ons leefgebied gevonden had, wilde ik een paar weken later nog wat gegevens uit het voorwoord gebruiken voor een artikel in de Beijerlandsche Berichten. In dat voorwoord werd namelijk beschreven hoe deze atlas tot stand gekomen was.

Helaas! De kast waarin de atlassen stonden was verplaatst. Maar de bewuste atlas was verdwenen. Hoe kan dat nou toch. Ongeveer vijf uur lang werd ik door verschillende medewerkers van het archief geholpen. Daarbij kwam ik op plaatsen waar je normaal als bezoeker niet mag komen. Natuurlijk onder begeleiding. Tot in de Nationale Bibliotheek toe. De bewuste atlas was niet te vinden.

“We blijven zoeken,” werd mij verzekerd, “geef uw e-mailadres maar op dan houden wij u op de hoogte.”

En ja hoor! Een week later kreeg ik een mailtje: ‘atlassen gevonden’. Bij mijn eerstvolgende bezoek kwamen verschillende medewerkers op me af met: “Ze zijn terecht”.

U hebt het voorwoord kunnen lezen in de Beijerlandsche Berichten.

Bij een ander bezoek wilde ik de OAT (Oorspronkelijk Aanwijzende Tafels) van Oud-Beijerland raadplegen. Deze lijsten zijn in 1829 opgesteld door het toen net opgerichte Kadaster. In diezelfde tijd zijn ook de plattegronden van de Nederlandse dorpen en steden getekend, de zogenaamde ‘minuutplans’. Terecht is men erg zuinig op deze oude originelen. Ze zijn alleen op donderdag in te zien, mits vóór maandag aangevraagd. De minuutplans vallen onder het begrip ‘kaarten’ en kunnen worden gevonden in de groep 4.KADOR. Hieronder worden ook de bijbehorende OAT en Perceelsgewijze Kadastrale Leggers bewaard. Toen ik de door mij gewenste OAT aanvraag met de gebruikelijke 4.KADOR-code kreeg ik direct te horen hoe de aanvraagprocedure voor de afdeling ‘kaarten’ werkte, want 4.KADOR valt onder ‘kaarten’. Op mijn betoog dat de OAT geen kaarten waren kreeg ik als antwoord: “4.KADOR-stukken vallen allemaal onder de kaartenregeling.” Mijn reactie was: “Ik heb hier de vorige aanvraag dd.17-08-2010 waarop ik direct de OAT te zien kreeg. U gaat me toch niet vertellen dat ik helemaal voor niks naar Den Haag ben gekomen”.

Nationaal Archief STUDIEZAAL	AANVRAAGBRIEFJE	17-08-2010 10:58
Bezoekersnummer Naam bezoeker Studiezaal Datum	120-7083 Spanjers, P 1 17-08-2010	Tafelnummer 131
<p>20 okt. 2011</p>		
Nummer toegang	4.KADOR-ROT	veranderd 3.08.07
Naam archiefblok	KADOR-ROT Kadaster Zuid-Holland, Kantoor Rotterdam, Registers 50 en 51 met Oorspronkelijk Aanwijzende Tafels (OAT) en andere restbestanden	
BESTANDEEL 58		
Specificatie	KADASTER	
DEPOT	STELLING KAST	PLANK/LADE
302C	BEGIN 13 /01	1
	BERGINGSNR	STELLING KAST
		EINDE 13 /01
		6

Nationaal Archief STUDIEZAAL	AANVRAAGBRIEFJE	20-10-2011 13:00
Bezoekersnummer Naam bezoeker Studiezaal Datum	120-7083 Spanjers, P 1 20-10-2011	Tafelnummer 71
Nummer toegang	3.08.07	
Naam archiefblok	Kadaster Zuid-Holland, Kantoor Rotterdam, Registers 50 en 51 met Oorspronkelijk Aanwijzende Tafels (OAT) en andere restbestanden	
BESTANDEEL 58		
Specificatie	MK	
DEPOT	STELLING KAST	PLANK/LADE
302C	BEGIN 13 /01	1
	BERGINGSNR	STELLING KAST
		EINDE 13 /01
		6

“Het zijn de aangescherpte regels,” was het antwoord. Ook bij de andere medewerkers dezelfde reactie. Totdat mevrouw Marijke Koop-Brouwer meeluisterde en resoluut zei: “OAT zijn geen kaarten en dus uit de 4.KADOR-toegang gehaald en onder 3.08.07

geplaatst. In het aanvraagstelsel van de computers is dat nog niet veranderd”

Na twee uur misverstanden kon de aanvraag gedaan worden en kreeg ik een half uur later de zo vurig gewenste OAT.

Een compliment aan het Nationaal Archief is hier toch wel op zijn plaats. Men gaat met de tijd mee en mocht er eens wat haperen dan is de medewerkers geen moeite teveel om tot een oplossing te komen.

De OAT-gegevens had ik nodig voor het Pandelaertproject waar we aan werken.

Piet Spanjers

De Steenplaets.

In Beijerlandsche Berichten van juni 2011[1] werd al een artikel geplaatst over de familie Pandelaert.

Over deze familie is echter meer te schrijven.

Zo bewoonden zij een groot huis, dat stond op een stuk grond, gelegen tussen de huidige Oost-Voorstraat, Boomgaardstraat en Prins Hendrikstraat. Maar daarover volgt nog een artikel.

Deze vermogende familie Pandelaert was eveneens eigenaar van een steenfabriek aan het Spui, toen ‘de Steenplaets’ genoemd.

Ongetwijfeld de eerste industriële onderneming van Oud-Beijerland.

In “het Oude Raadhuis” [2] schrijft J. Schipper:

“Zo was hij [Gillis Pandelaert] eigenaar van een steenbakkerij, die aan het Spui stond, even ten westen van ‘De Oude Tol’. De fundamenten van die steenbakkerij zitten mogelijk nog in de zomerkade”.

Dat wekt natuurlijk de nieuwsgierigheid op. Kunnen we meer over deze fabriek te weten komen? Waar stond deze precies?

Zijn er nog restanten zichtbaar? Kortom, vragen genoeg die om antwoorden roepen.

Hoe lang de Steenplaets in het bezit is geweest van Gillis Pandelaert is niet met zekerheid te zeggen. Wel komen we in de archieven gegevens tegen over de levering van stenen: In 1646 heeft Pandelaert moeite om het geld van Cornelis Breems, schipper te Delfshaven, te verkrijgen.

Deze was 39 caroli guldens schuldig wegens “geleverde stenen”[4]. In hetzelfde jaar zijn er problemen rond een erfenis.

Van Pieter Hugensz Smul en drie andere personen wordt gezegd dat zij “*allen werkzaam zijn in de steenplaats van de Rentmeester Pandelaert gelegen onder Nieuw-Beijerland*”. [5]

Vanuit Oud-Beijerland werden stenen geleverd naar verre oorden. In 1647 werd ene Jacque Breijdel, procureur te Sas van Gent, gemachtigd om aldaar gelden te innen in verband met geleverde stenen. [6] Dat in de Steenplaets niet alleen gewerkt werd, maar dat men er ook kon wonen, blijkt uit een akte van 1648. Een erfeniskwestie waaruit blijkt dat Jan Vermeer en zijn vrouw Tanneke Ariensdr. in de Steenplaets wonen en dat Arien Vlaesz. de onderbaas van de Steenplaets is. [7]

Tenslotte het eind van het bezit:

In het Nationaal Archief in Den Haag is een (kopie) akte van 11 september 1655 bewaard gebleven waarin te lezen is dat Gillis Pandelaert de Steenplaets verkoopt aan zijn schoonzoon Anthonij Jacob Manrique, een edelman uit Delft, die getrouwd is met zijn dochter Catharina. Bij de omschrijving staat het volgende:

... steenplaetse soo die staende ende gelegen is onder de jurisdictie van Nieubeijerlant aen de noordwestzijde van de Speuije buiten den dijk van Out ende Nieu Putten, hebbende int westen de belendige van de gorssen toecomende den Ed. Heere Reeckenmeester Berckhout ende int noortoosten de Gorssingen die de heer Secretaris van Voort tot Middelburch gecocht heeft van den voorn. Rentmeester Pandelaert. [3]

De omschrijvingen:

“aan de noordwest zijde” en ‘buiten de dijk van de Oude [Uitslag] en de Nieuwe [Uitslag] van Putten’ in deze akte roept wel wat vragen op. Heeft de Steenplaetse niet in de Zoomwijk, maar aan de andere kant van het Spui gelegen? De toevoeging van de eigenaren van de Gorsen rondom de Steenplaetse: Berckhout en Van Voort tot Middelburch, levert in de toekomst misschien nieuwe informatie op.

- 1 Spek, J.P. van der. *Pandelaert, Oud-Beijerlandse Patriciërs in de 17^e eeuw*. *Beijerlandsche Berichten* 42, juni 2011. p. 6 ev.
- 2 Schipper, J. *Het Oude Raadhuis*. Uitgave van de Stichting 'Het Oude Raadhuis' te Oud-Beijerland, 1993
- 3 NL-HANA. *Grafelijkheidsrekenkamer/Registers*, 3.01.27.01 inv. nr. 796A
- 4 NL-HANA, *ONA Oud-Beijerland*. inv. nr. 530, f. 49r (21-05-1646)
- 5 NL-HANA, *ONA Oud-Beijerland*. inv. nr. 530, f. 55r (27-06-1646)
- 6 NL-HANA, *ONA Oud-Beijerland*. inv. nr. 530, f. 32v (02-07-1646)
- 7 NL-HANA, *ONA Oud-Beijerland*. inv. nr. 526, f. 32r (18-08-1648)

De boerderij

Jan P. van der Spek.

Weet u nog? “KOUD hè”.

Het wordt koud deze winter, is voorspeld. Tegenwoordig is dat geen probleem, je zet gewoon de thermostaat wat hoger.

Toch is het nog maar heel kort geleden dat de mensen hun huizen verwarmden met kolen. Iedereen kende eierkolen, antraciet in diverse kwaliteiten, cokes, briketten of sloffen. Deze kolen waren los te koop per mud (70 kilo) of in zakken van 10 of 25 kg. Tijdens en na de W.O.II (tot 1950) waren ze zelfs op de bon.

Voor losse kolen had ieder huis een kolenhok en werden de kolen naar de kamer gebracht met een kolenkit.

Doordat eerst olie en later gas voor verwarming algemeen goed werd, verminderde het gebruik van kolen en verdwenen de kolenhandelaren uit het stadsbeeld.

Aardgas was schoon en er was thuis geen opslagruimte nodig.

Oud-Beijerland kende diverse zgn. kolenboeren zoals de gebroeders Nootenboom in de Kerkstraat 70, familie van de Voorden in de Nobelstraat 36, familie van Ooijen op de Havendam 23 en familie Schipper op de Oostdijk 203.

Maar in de Hoeksche Waard kenden diverse gemeenten een Kolenbond, zoals in Piershil en Strijen. Ook in Oud-Beijerland was er een Kolenbond.

Van deze Kolenbond kon iedereen lid worden. Het hele jaar werd iedere week een bepaald bedrag opgehaald en in het najaar werd het kolenhok vol gestort. Zo spaarde je het hele jaar en zat je er in de winter warmpjes bij.

Aan het eind van de winter volgde een overzicht van het gespaarde bedrag en de eindrekening.

De opslag van de kolen van de Bond was in de Oost-Voorstraat 71, achter bakker Uijtenbogaard. De bezorging ging via o.a. de heer van Bennekom van het Boterhof.

Wanneer in Oud-Beijerland de Kolenbond is gestart of gestopt, is voor mij een vraag. **Kunt u mij helpen aan meer informatie?** Er moet over deze bond veel meer te vertellen zijn zoals wie er in het bestuur, zat hoe de contributieregeling was, naam etc.

Wie helpt me?

Alie van den Berg.

**...ook u kunt
geld verdienen
voor uw club,
vereniging
of ...!**

**Bent u lid van deze club of vereniging?
Dan kunt u de clubkas flink spekken!**

Koopt of verkoopt u een huis via makelaardij De Jong of laat u uw huis door ons taxeren, dan keren wij een bonus uit op de rekening van uw club, vereniging of ... van uw keuze. Deze bonus kan wel oplopen tot € 225,- per klant!

Kom voor meer informatie vrijblijvend langs bij één van onze vestigingen of kijk eens op onze website: www.makelaardijdejong.nl

Makelaardij De Jong
West-Voortstraat 29
3262 JP Oud-Beijerland
Telefoon 0186-617555

Makelaardij De Jong
Pieter Repelaerstraat 61B
3297 BL Puffershoek
Telefoon 078-6736255

De actieve Makelaar

www.makelaardijdejong.nl

funda
powered by nvm

Particulier & Zakelijk | Verkoop | Aankoop | Taxaties | Hypotheken

Aanwinsten:

- Fotoboek: 10 jaar Shantykoor “Hoeksche Waard”.
- Boekje: De Open Hof – geschiedenis en bouw van een kerk.
- Programmaboekje: 60 jaar Passage –Oud-Beijerland.
- Presentatiegids: SHO voor 2011-2012.
- CD met 150 foto's over de restauratie van de gemeentetoren van Oud-Beijerland, periode 1980/1981. Met index. Hierbij ook een Bulletin van de gemeente, afd. voorlichting. Een extra editie 1981, waarin beschreven: “*Toren Hervormde Kerk officieel weer in gebruik op 30 november a.s.*”. Van de heer P.v.d.Linden.

Het Historisch InformatiePunt (HIP).

Het is een genoegen om te vermelden dat het “HIP”, gevestigd in de bibliotheek in “De Lindenhoeve”, steeds een goede inloop heeft. Zo kregen we bezoek van twee dames (foto links). Zij studeren aan de PABO in Rotterdam en hebben beiden op een school een stageplaats. Hun opdracht was een werkstuk te schrijven over de geschiedenis van Oud-Beijerland. Ze hadden veel vragen en die konden dan ook vaak worden beantwoord. Op de foto rechtsonder zien we een jongen (Ruben Vinke) die een spreekbeurt moet houden. Hij krijgt veel hulp van zijn vader. Alie van den Berg beantwoordt al zijn vragen. De vader vertelde terloops dat zijn zoon niet weet dat de burgemeester op zijn school naar hem komt luisteren. (Zie recensie A.D. van 18-11-2011) Alie van den Berg en Dick van der Linden zijn er elke 2^e donderdag van de maand van 14.00 uur t/m 16.00 uur. Er kan altijd een afspraak worden gemaakt op andere tijden. Piet Spanjers is ook vaak aanwezig en weet op vele vragen een antwoord.

***Het is de moeite waard om eens te kijken op:
historiehoekschewaard.blogspot.com***

